

VD-kommentar per 2024-12-31

Avser (bolag): Västerbottensteatern AB

Måluppfyllelse mot uppdrag i ägardirektiv och bolagsordning under perioden

(

Uppdrag i ägardirektiv/bolags-ordning	Mål i verksamhetsplan samt indikatorer/resultatmått	Målnivå 2024	Bedömning/prognos om måluppfyllelse: <i>Kommer uppfyllas helt,</i> <i>Kommer uppfyllas delvis,</i> <i>Kommer inte uppfyllas</i>	Kommentar/avvikelser
Producera, presentera teater och annan scenisk konst i kommunen och länet	<p>Strategiskt mål: Publiken <i>Västerbottensteaterns föreställningar lockar en större publik som är mer varierat sammansatt och som speglar hela samhället. Varje säsong tillkommer publik och deltagare som möter Västerbottensteatern för första gången.</i></p> <p>Indikatorer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Antal produktioner • Antal spelade föreställningar • Publikantal teaterföreställningar 	Antal produktioner 11 st Antal spelade föreställningar 380 Publikantal 30 000	Kommer uppfyllas helt	Under året gjordes 10 produktioner, 7 improvisationsföreställningar på engelska, 1 Improviserad melodifestival och 1 Berättarfestival En av UngHästens planerade produktioner flyttades fram i tiden. Antal föreställningar: 416 Totalt publikantal: 35 839

<p>Främja, Stärka och utveckla teater och annan scenisk konst i kommunen och länet</p>	<p>Strategiskt mål: Kontexten Kulturupplevelser öppnar för nya världar, vidgar människors sinnen och är en nyckel för det demokratiska samtalet. Västerbottensteatern är en stark kulturpolitisk röst och en självklar del i samhällsutvecklingen, lokalt, regionalt och nationellt. Genom föreställningar, pedagogik och olika främjandeinsatser stärker, utvecklar, förnyar och tillgängliggörs teatern och scenkonsten i länet.</p> <p>Indikatorer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deltagarantal programaktiviteter 	<p>Deltagarantal 17 000</p>	<p>Kommer uppfyllas helt</p>	<p>Totalt antal deltagare på riksteaterns turné med Vajlett och Rut, programpunkter, samtal och främjandeaktiviteter var under året 18 273</p>
<p>Teater- och scenverksamheten ska kännetecknas av kvalitet, mångfald, jämställdhet, tillgänglighet, attraktionskraft</p>	<p>Strategiskt mål: Kvalitet Verksamheten vid Västerbottensteatern genomsyras av hållbarhet – ekologiskt, socialt och ekonomiskt. Vi verkar i ständig utveckling med fokus på kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet.</p> <p>Strategiskt mål: Kontexten</p>	<p>Checklista som berör mångfald, jämställdhet och relevans används inför samtliga produktionsbeslut.</p>	<p>Kommer uppfyllas helt</p>	<p>Checklistan har använts vid samtliga produktionsbeslut</p>

	<p>Kulturupplevelser öppnar för nya världar, vidgar människors sinnen och är en nyckel för det demokratiska samtalet. Västerbottensteatern är en stark kulturpolitisk röst och en självklar del i samhällsutvecklingen, lokalt, regionalt och nationellt. Genom föreställningar, pedagogik och olika främjandeinsatser stärker, utvecklar, förnyar och tillgängliggörs teatern och scenkonsten i länet.</p> <p>Indikatorer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Användning av checklista vid varje produktionsbeslut • Fysisk tillgänglighet beaktas vid våra egna arrangemang • Ljudförstärkning/syntolkning /textning • Beläggningsmål / produktion 	<p>Fysisk tillgänglighet beaktas vid våra egna arrangemang</p> <p>4 olika föreställningar kommer att syntolkas</p> <p>Föreställningen När vi var samer kommer att erbjudas med textning</p> <p>Tillgänglighet för publik med hörselnedsättning beaktas vid varje produktion</p>		<p>Fysisk tillgänglighet har beaktats vid våra egna arrangemang för att säkra tillgängligheten.</p> <p>Syntolkning har skett vid 5 föreställningar: Vajlett och Rut, Spelman på taket, När vi var samer, När vår herre skapade Bygdsiljum och Allt som är värt.</p> <p>Föreställningen När vi var samer erbjöds med textning på svenska respektive engelska</p> <p>Tillgänglighet för publik med hörselnedsättning har beaktats och vid varje egen produktion har skådespelarna haft röstförstärkning i form av mikrofon-myggor. Även andra former av ljudförstärkning har gjorts vid flera gästspel</p>
--	--	---	--	--

		Beläggningsmål / produktion uppnås		<p>Uppsatta beläggningsmål har nåtts vid följande egna produktioner:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spelman på taket • När vår Herre skapade... • När vi var samer • Allt som är värt • XXX • Viskningar • Våra Liv • El Sueco <p>Vajlett & Rut och Dödsdansen lyckades inte nå upp till beläggningsmålet. Total beläggningsgrad överstiger dock våra förväntningar och uppgår till 76%</p>
Teatern ska särskilt främja berättande	<p>Indikatorer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Besökare berättarfestivalen • Övriga arrangemang med inriktning på berättande 	<p>Besökare berättarfestivalen 8000</p> <p>Deltagare/publik övriga arrangemang 3000, inkl publik till</p>	Kommer uppfyllas helt	<p>Berättarfestivalen hade 7441 besökare till totalt 145 programpunkter.</p> <p>Deltagare/publik till övriga arrangemang som hade inriktning på berättande var</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Deltagande i nationella och internationella nätverk 	<p>berättarföreställningen När vår herre gjorde Bygdsiljum</p> <p>Aktivt deltagande i 3 olika nätverk</p>		<p>4 790, inkl publik till berättarföreställningen När vår herre gjorde Bygdsiljum (2501)</p> <p>Deltagande har skett i nätverk: 3 teatrar, Federation for European Storytelling (där Västerbottensteatern har en styrelseplats) och i uppbyggnaden av ett Nordiskt/Baltiskt berättarnätverk</p>
<p>Teatern ska verka för regionalt, nationellt och internationellt utbyte i form av samverkan, gästspel och tvärkulturella samarbeten</p>	<p>Västerbottensteatern har flera samarbeten lokalt, interregionalt, nationellt och internationellt. Fokus för dessa samarbeten är både föreställningsutbyten och verksamhetsutveckling.</p> <p>Indikatorer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Antal gästspel • Samverkan med andra scenkonstinstitutioner, fria grupper och branschorganisationer 	<p>Antal gästspel 13</p> <p>Samverkan med 5 scenkonstinstitutioner</p>	<p>Kommer uppfyllas helt</p>	<p>Under 2024 presenterades 21 olika gästspel i Skellefteå och Umeå, som nådde en publik på 7222 personer</p> <p>Samverkan har under 2024 ägt rum med bland annat: Årjelhsaemien teater i Norge, Norrbottensteatern, Norrlandsoperan, Teater Västernorrland, Riksteatern, Wasa teater, Uleåborg teater, Ögonblicksteatern,</p>

		Aktivt deltagande i Länsteatrarna och Svensk Scenkonst		Skuggteatern och Dotterbolaget Västerbottensteatern har deltagit vid samtliga möten och dialoger som Länsteatrarna och Svensk Scenkonst arrangerat. Västerbottensteatern har också styrelserepresentation i bägge organisationerna
Västerbottensteatern ska med beaktande av ändamålet i bolagsordningen: Utveckla, förnya och tillgängliggöra den professionella teatern och scenkonsten	<p>Strategiskt mål: Konsten <i>Konsten som presenteras av Västerbottensteatern är en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Relevant i samtiden, med målsättning att beröra alla som tar del av den.</i></p> <p>Indikatorer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Andel produktioner och projekt som arbetar med gränsöverskridande metoder 	1 produktion – När vi var samer	Kommer uppfyllas helt	Höstens stora produktion, När vi var samer , var en samproduktion med Åarjelhsaemien teater AS/Sydsamiska teatern i Mo i Rana. Produktionen innefattade många unika parametrar. Det var den första någonsin som är översatt till umesamiska och där det talas umesamiska på scen. Föreställningen textades från umesamiska till svenska och tillgängliggjordes även på engelska genom den app

	<ul style="list-style-type: none"> • Andel nyproduktioner 	Andel nyproduktion 50%		<p>som vi arbetat med under 2023.</p> <p>Andel nyproduktioner var under 2024 60%</p>
<p>Västerbottensteatern ska med beaktande av ändamålet i bolagsordningen: Vara nära medborgarna genom att bedriva verksamhet i hela länet</p>	<p>Indikatorer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Andel föreställningar och programaktiviteter som sker utanför verksamhetsorten • Antal produktioner som turnerar <ul style="list-style-type: none"> • Antal projekt i länet 	<p>Andel föreställningar och programaktiviteter 40%</p> <p>8 produktioner turnerar</p> <p>Projektet Årets berättarkommun genomförs under 2024 i Malå och Vännäs</p> <p>Projektet Arrangörsprojektet genomförs i hela länet</p>	Kommer uppfyllas helt	<p>Totalt antal föreställningar och programaktiviteter som ägde rum utanför verksamhetsorten var 31% Av de 10 produktionerna under året turnerade 8 stycken.</p> <p>Under våren genomfördes Årets berättarkommun i Malå med 9 arrangemang som hade 531 deltagare. Höstens ÅBK var Vännäs där 10 arrangemang genomfördes som hade 810 deltagare.</p> <p>Dialogarbetet i form av Arrangörsprojektet har avslutats och aktiviteter för att stärka arrangörerna genomförs kommande år.</p>

<p>Västerbottensteatern ska med beaktande av ändamålet i bolagsordningen: Utveckla verksamhet för barn och unga</p>	<p>Indikatorer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Andel föreställningar med barn och unga som målgrupp • Antal produktioner med barn och unga som målgrupp • Antal projekt/produktioner inom amatörteateruppdraget som har barn och unga som deltagare 	<p>Andel föreställningar 30%</p> <p>5 produktioner har barn och unga som målgrupp</p> <p>Inom amatörteateruppdraget genomförs projektet LÄNK för unga ensembler och i årets sommarteater medverkar minst 4 barn</p>	<p>Kommer uppfyllas helt</p>	<p>Andel föreställningar som har barn och unga som målgrupp var 50%</p> <p>5 av årets 10 produktioner har barn och unga som målgrupp</p> <p>LÄNK-festivalen genomfördes i 26-28 april 2024 på Norrbottensteatern, där 84 unga deltog.</p> <p>Av de amatörer som medverkade i årets sommarteater var 6 barn/ungdomar</p>

Väsentliga händelser

Ny konstnärlig ledare

I mars 2024 tillträdde Johanna Salander som ny konstnärlig ledare för Västerbottensteatern. Johanna kom från en tjänst som konstnärlig ledare på Ögonblicksteatern i Umeå, där hon varit i 13 år. Ögonblicksteatern har under Johannas konstnärliga ledning utvecklats till en av landets mest intressanta fria teaterscener. Hennes publiklöfte är att bjuda in och utmana publiken, låta berättelser som inte tidigare gestaltats ta plats på scenen, med andra kroppar än de som idag är normen på våra teatrar. Johanna har tidigare varit engagerad som regissör vid Västerbottensteatern där hon skapade den uppmärksammande pjäsen Handbok för husmödrar. Under 2024 gjorde hon regi på föreställningen Allt som är värt och höstens stora föreställning 2025 kommer att vara ännu ett nyskrivet verk.

Avslutat uppdrag gällande teknisk personal

När Skellefteå Kulturhus AB bildades som bolag var en uppgift inom ramen för samordningsuppdraget att tillgodose Västerbottensteatern AB med att leverera ljus- och ljudtekniska tjänster upp till en nivå av fyra heltidstjänster. I och med den förändringen gjordes också en justering av Skellefteå kommuns anslag till Västerbottensteatern, när kostnaden flyttades till det andra bolaget. Under 2024 har dialog förts med Skellefteå Kulturhus AB om utvecklings- och förbättringsmöjligheter gällande uppdraget. Under hösten aviserade Skellefteå Kulturhus AB att man helt avsäger sig uppdraget att leverera tekniska tjänster till teatern, en förändring som trädde ikraft den 1 december 2024. I övrigt kvarstår Skellefteå Kulturhus AB:s samordningsansvar gentemot Västerbottensteatern och inga andra förändringar är aviserade i nuläget. Från 1 december sker en anslagsförändring där medel återförs till Västerbottensteatern i nivå med den minskning som skett tidigare.

Organisationsutveckling

År 2023 gjordes en omvärlds- och organisationsanalys, en ny vision och strategiska mål togs fram och för att stödja detta genomfördes ett antal förändringar i organisation och arbetssätt. Säljorganisationen samlades under en avdelning, samarbeten med andra koncernbolag etablerades för vissa publiknära tjänster, och en genomlysning gjordes av hela produktionstekniska avdelningen och producenterna vilket resulterade i en revidering av teaterns produktionsprocesser.

Under 2024 har två organisationsförändringar genomförts i syfte att fortsätta ett förändringsarbete som skapar en mer robust organisation, och som stödjer teaterns strategiska mål. En av dessa rör teaterns berättarverksamhet och den andra rör en utökning av organisationen med tekniker. Förändringarna har också sin grund i externa händelser. Dels finansieringen av teaterns berättarverksamhet som från 2025 går in i bolagets verksamhetsanslag och därmed inte längre drivs som projekt, dels den tidigare beskrivna förändringen avseende ljus- och ljudtekniska tjänster som tidigare levererats av Skellefteå Kulturhusbolag AB.

Gällande berättandet var beslutet om finansiering en viktig pusselbit för att integrera berättandet som främjande och scenkonstform i hela bolagets verksamhet. En organisatorisk förändring genomfördes i syfte att bredda det berättande uppdraget till fler avdelningar och verksamhetsgrenar istället för att ligga inom en enskild avdelning. Aktiviteter som stödjer berättaruppdraget genomförs nu av fler avdelningar och medarbetare, och kompetensen om berättandet sprids till fler. Genom detta skapas större utrymme för utveckling av berättandet både som scenkonstform och i dess främjandeaktiviteter.

För att säkra Västerbottensteaterns behov av ljus- och ljudteknik utökades organisationen med, i första hand, två teknikertjänster under hösten. Rekrytering genomfördes under hösten 2024 och en analys av det totala behovet görs nu för att identifiera det totala behovet av tekniker för teaterns verksamhet.

Förändring i finansiering

Västerbottensteatern har, liksom andra scenkonsthus, berörs av den generellt negativa trend som råder gällande finansiering av kulturen. Uppräkningen av det statligt tilldelade anslaget som fördelas via Kulturrådet inför verksamhetsåret 2024 gjordes inte i enlighet med den tidigare normerade beräkningen. Tillsammans med att övriga anslag inte uppräknats enligt tidigare indexnivå blir konsekvensen en urholkning av anslagen vilket har påverkat bolagets ekonomi negativt.

Andra faktorer som påverkar finansieringen på ett strukturellt plan är i ändrade bedömningsgrunder gällande sponsoravtal vilket försvårar för bolag att ingå samarbeten, den beslutade evenemangstaxan för arrangemang på mark som tillhör Skellefteå kommun som innebär en flerdubbling av kostnaden samt det ökade utbudet av kulturevenemang i Skellefteå som påverkar bolagets intäktsida gällande biljettintäkter.

Resultatanalys och finansiella risker

Nettoomsättningen som framför allt innefattar våra spelintäkter når nästan, men inte fullt upp till budgeterad nivå till följd av en svag start på året. Sommaren och hösten har dock varit starkt publikt där vi överträffat målen, men i och med stor andel föreställning på turné kommer detta inte till uttryck i intäktsiffrorna. Bidragen ligger något högre än beräknat, mycket beroende på samarbetsprojekt med extra stöd. Produktionskostnader håller sig väl inom budgeterad ram och övriga externa kostnader är i nivå med budget, detta trots omföring av lönekostnader till dessa poster (bolag istället för anställningar). Den positiva avvikelser för personalkostnader som finns härrör förutom ovan nämnda omflyttningar från minskade produktionskostnader på samarbeten och ej tillsatta tjänster inom framför allt administration och teknik. Investeringar har skett enligt plan vilket medför en avskrivningskostnad i enlighet med budget. Den ränta vi erhållit under året är större än den vi beräknat i budget. Tillsammans ger detta ett resultat som tar sparade medel i anspråk (460 tkr) för att nå noll-läge men som överträffar lagd budget med 2,3 mkr.

Framtiden

Hållbart – från idé till turné

Västerbottensteatern arbetar aktivt med att utveckla ett strategiskt hållbarhetsarbete. Utgångspunkten är att det ska innefatta samtliga dimensioner – ekologiskt, socialt och ekonomiskt.

Från 2025 träder den nya EU-lagstiftningen CSRD i kraft. Västerbottensteatern ingår i Skellefteå Stadshus AB koncernredovisning. Under 2024 har ett förberedelsearbete genomförts och ska nu implementeras. Dialog förs kontinuerligt med Skellefteå kommuns hållbarhetsstrateg Karin Degerfeldt och inför

koncernens hållbarhetsredovisning även med konsultbolaget Ramboll och kommunens koncerncontroller. Hela organisationen har under året varit delaktig i kompetensutveckling och framtagande av möjliga fokusområden och aktiviteter.

Utöver implementering av CSRD-lagstiftningen och etableringen av nätverk med andra scenkonstinstitutioner har en avsiktsförklaring tecknats mellan Norrlandsoperan AB och Västerbottensteatern för att hitta synergier i bolagens respektive hållbarhetsarbete. Ett konkret verktyg för att jobba hållbart med teaterproduktioner är The Theatre Green Book, som testats under 2024 och från 2025 kommer att genomföras fullt ut. Sammantaget ger detta Västerbottensteatern en bra bas att stå på inför kommande års verksamhetsutveckling inom området.

Rätt person på rätt plats

En aspekt av en hållbar organisation gäller att säkra kompetensförsörjningen i bolaget. En konsekvens av den samhällsomvandling som regionen, trots vissa neddragningar i nuläget, genomgår är ökad konkurrens om arbetskraft. Till detta kommer att det inom vissa yrkeskategorier finns en brist sedan pandemin, ex inom de tekniska yrkena. Att med tillgängliga resurser skapa förutsättningar att vara en attraktiv arbetsgivare och arbeta strategiskt med kompetensutveckling är två angelägna områden som teatern kommer att arbeta vidare med kommande år.

Mer teater till fler

Att uppfylla och utveckla det regionala uppdraget är centralt för teatern. Målet är att vara närvarande i hela länet och kunna erbjuda mer teater till fler. Det finns idag en stor efterfrågan på teaterns turnerande föreställningar i länet, vilket är positivt och ett styrkebevis. Att skapa en hållbarhet ekonomiskt i turnéverksamheten och vidhålla det goda samarbetet med de arrangerande parterna är betydelsefulla parametrar. Att arbeta vidare med resultatet av det dialogarbete som gjordes under 2024 kommer att vara i fokus under 2025. med länets olika arrangörer. Genom att teatern och arrangörerna får bättre kännedom om varandras förutsättningar och behov när det kommer till spelplatser, lokaler, tekniska och personella förutsättningar skapas grund för hållbara arbetssätt och samarbeten. Detta kommer i sin tur att underlätta för Västerbottensteatern att vara närvarande i hela länet och att fler boende på orterna vi besöker ska ta del av teaterns föreställningar och därmed få mer kultur.

Framtida finansiering

Frågan om hur kulturen ska finansieras har under de sista åren fått en ökad aktualitet. Myndigheten för kulturanalys gav, på uppdrag av regeringen, ut en rapport som analyserade möjligheten till ökad privat finansiering förra året och både på nationell, regional och lokal nivå ser vi allt fler exempel på neddragningar inom kulturfären. Den tidigare nämnda urholkningen av anslagen på grund av lägre uppräknings och ett i övrigt ökat kostnadsläge avseende

löner, verksamhets- och produktionskostnader, är en kontext som också Västerbottensteatern befinner sig i. För att behålla den höga nivå av självfinansiering som teatern haft krävs framöver ett aktivt och innovationsorienterat utvecklingsarbete.

Utvecklande av befintliga och nya samarbeten är en del i att skapa större ekonomiskt utrymme. Detta kan gälla samarbeten med andra teatrar och scenkonsthus med exempelvis samproduktion och samnyttjande av resurser, men också samarbeten med koncernbolag, organisationer och näringslivet.

Till detta kommer ekonomiska analyser och en nära dialog med bolagets ägare om förutsättningar att uppfylla uppdraget att vara viktiga parametrar.

Checklista för dokument som ska bifogas per december 2024 alternativt omedelbart efter de upprättats för år 2024:

X=Skickas in efter upprättande

	Uppföljning av verksamhetsplan per december 2024 (i förekommande fall)
	Uppföljning av internkontrollplan per december 2024 (i förekommande fall)
x	Årsredovisning för år 2024 (signerad)
x	Revisionsrapport för år 2024
x	Lekmannarevisionens granskningsrapport för år 2024, inklusive ev bilaga
	Grundläggande granskning för år 2024 (i förekommande fall)
x	Bolagsstyrningsrapport (i förekommande fall). Alternativt styrelsens utvärdering av det egna arbetet under det gångna året samt utvärdering av samarbetet med revisor, lekmannarevisor samt med ägarna
x	Styrelsens prövning om den verksamhet som bedrivits inom bolaget under året har bedrivits i enlighet med i bolagsordningen fastställt kommunalt ändamål och kommunala befogenheter (Ingår i Årsredovisning)

Datum: 2025-01-17

VD:s underskrift: Challa Gustavsson